

Kort om Klimarådets nye rapport

Faktaark til Klimarådets rapport *Kendte veje og nye spor til 70 procents reduktion*

Marts 2020

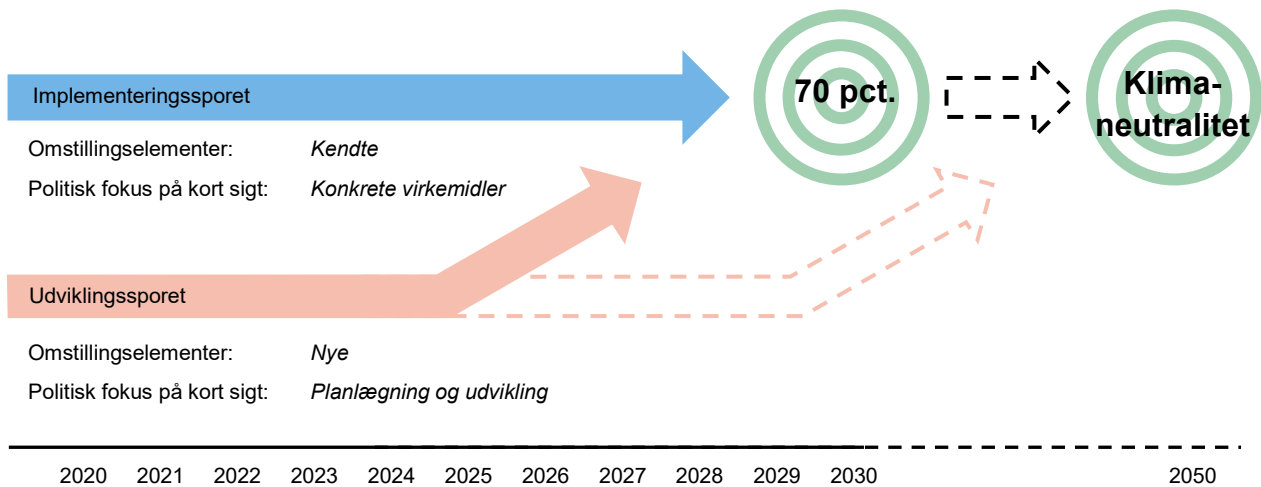
Danmark har fået et nyt klimamål. I 2030 skal Danmarks udledninger være reduceret med 70 pct. i forhold til udledningerne i 1990. Indtil videre har vi reduceret udledningerne med 38 pct., så der er stadig en stor del af opgaven tilbage, og den vil kunne mærkes i de fleste dele af det danske samfund.

Klimarådet har lavet en rapport, der viser, hvordan 70-procentsmålet kan nås. Rapporten kigger på de forskellige elementer i den grønne omstilling, og hvad potentialet er for, at de forskellige *omstillingselementer* kan reducere udledningerne af drivhusgasser i Danmark. Omstillingselementer kan både være nye teknologier som fx elbiler, men det kan også være adfærdsændringer, som fx at spise færre animalske produkter.

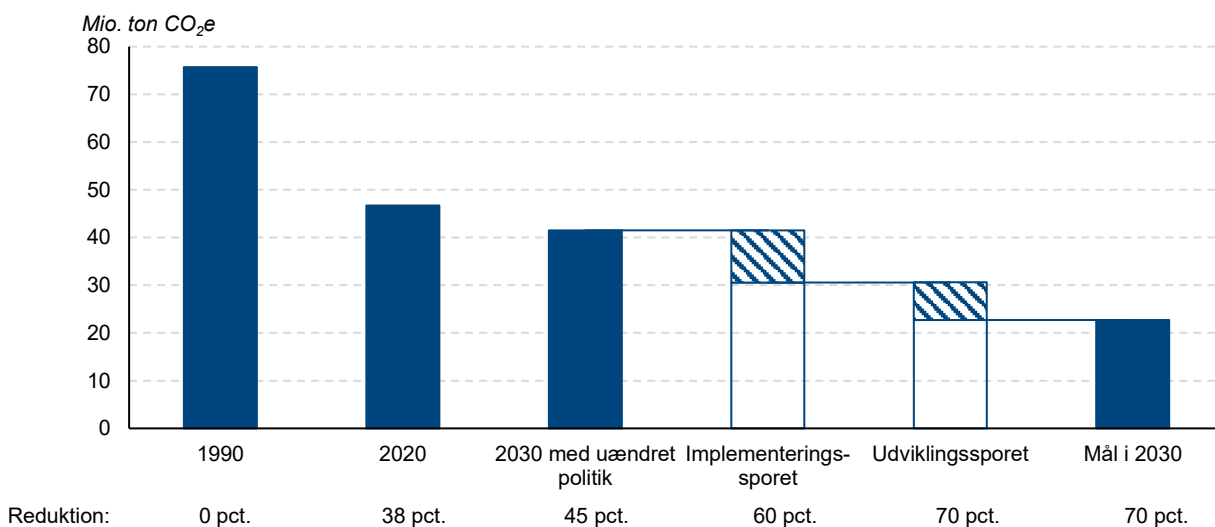
Klimarådets tilgang til opfyldelse af målet hviler på 3 principper. Hvilke omstillingselementer der prioriteres afhænger af:

1. omstillingselementets langsigtede klimaperspektiv
2. de samfundsøkonomiske omkostninger
3. risikoen for såkaldt drivhusgaslækage. Drivhusgaslækage kan ske, hvis en reduktion i Danmark fører til en højere udledning i udlandet, fx hvis en virksomhed flytter produktionen fra Danmark til udlandet.

Målet kan nås, men det kræver markant omstilling både inden for kendte og mere ukendte omstillingselementer. De kendte omstillingselementer er det, som vi allerede gør i dag, og som vi kan starte med at gennemføre. Derfor kaldes det implementeringssporet. Det handler om at få flere elbiler, flere varmepumper, udtagning af lavbundsjord og meget andet, som allerede sker i et vist omfang i dag. Det andet spor handler om at udvikle nye teknologier samt at få folk og virksomheder til at ændre adfærd fx i forhold til mad- og transportvaner.

Implementeringssporet er ikke tilstrækkeligt til, at Danmark når 70-procentsmålet. Det fremgår af figuren nedenfor, at implementeringssporet kan sikre ca. 60 pct. reduktion i 2030. De sidste 10 procentpoint skal komme fra tiltag i udviklingssporet. Men skal man realisere dette potentiale, så skal der igangsættes initiativer allerede nu. Man kan ikke vente med at gå i gang med udviklingssporet, hvis det skal bidrage med 10 procentpoint i 2030.

Opfyldelsen af målet kommer til at koste, men omkostningen for samfundet er relativt overskuelig. Klimarådets overslag viser, at de samfundsøkonomiske omkostninger vil være ca. 15-20 mia. kr. om året i 2030, hvilket svarer til under 1 pct. af BNP. Tallet er behæftet med betydelig usikkerhed, da der både er potentielle omkostninger og gevinster, der ikke er inkluderet i tallet. 1 pct. af BNP er et højt tal og vil kræve løbende politiske prioritering, men det er samtidig ikke noget, der truer Danmarks økonomi.

Der er behov for politiske virkemidler, hvis potentialerne fra omstillingselementerne skal realiseres. Klimarådet foreslår derfor en pakke med virkemidler, som kan få gang i omstillingselementerne i implementeringssporet. Det vigtigste virkemiddel er en forhøjet afgift på drivhusgasudledning, baseret på et princip om at forureneren betaler. Afgiften bør indføres løbende frem mod 2030, og Klimarådets bud er, at

afgiften skal op i omegnen af 1.500 kr. pr. ton CO₂e. I dag ligger CO₂-afgiften på ca. 170 kr. Ud over denne forhøjelse er der behov for at omlægge en række afgifter på energiområdet, ligesom der er behov for at tage hensyn til potentiel drivhusgaslækage, så virksomheder ikke bare flytter produktionen ud af landet. Det kan gøres ved at give et bundfradrag til konkurrenceudsatte virksomheder. Afgiften kan risikere at have en social slagside, men dette kan imødekommes via en grøn check eller via andre politiske indsatser.

En drivhusgasafgift kan ikke stå alene. Visse områder kræver statslig koordinering eller tilbagerulning af regulering, der står i vejen for den grønne omstilling. På andre områder ser man, at aktører ikke reagerer tilstrækkeligt på afgifter. Derfor foreslår Klimarådet en lang række virkemidler, som kan bidrage til at reducere udledningerne. Et par eksempler på virkemidler er kulstop, flere vindmøller og solceller, effektiviseringer i industrien, tilskud til elbiler og bedre vilkår for ladeinfrastruktur samt en ny ordning for udtagning af lavbundsjord i landbruget.

Vi skal i gang med udviklingssporet med det samme. Vi kan ikke vente til midt i 2020'erne med at gå i gang med omstillingselementerne i udviklingssporet, for så når vi ikke at udvikle og udbrede de nødvendige teknologier og adfædsændringer i tide til, at de kan bidrage til 2030-målet. Derfor skal udviklingssporet og implementeringssporet foregå parallelt og begge sættes i gang nu, blandt andet gennem en massiv strategisk indsats inden for forskning og udvikling.

CO₂-fangst og lagring (CCS) kommer til at spille en markant rolle i udviklingssporet. CCS har et stort reduktionspotentiale og kan hjælpe til at reducere udledninger, der ellers er svære at gøre noget ved. Det gælder fx affaldsanlæg, industrianlæg og biogasanlæg. En national strategi skal sikre, at arbejdet med CCS i Danmark kommer i gang hurtigst muligt, ligesom der er en række reguleringsspørgsmål, der skal besvares for at få gang i CCS i Danmark.

Vi skal ændre vaner, hvis transport og fødevarer skal bidrage yderligere til 70-procentsmålet. Inden for transport er en mulighed at indfase endnu flere elbiler frem mod 2030, end implementeringssporet lægger op til. En anden mulighed er at reducere kørslen i diesel- og benzinbilerne, fx via samkørsel eller kollektiv transport. På fødevarerområdet bør vi kigge på, hvordan vi kan få flere til at reducere deres forbrug af animalske fødevarer. Samtidig skal vi understøtte udviklingen af nye teknologier og innovative måder at producere fødevarer på. Potentialerne er store, men det er usikkerhederne også.

Vi skal i gang nu! Derfor foreslår Klimarådet en pakke med tiltag, der med fordel kan iværksættes med det samme. Jo længere tid der går, før politikerne udmelder nye rammevilkår, jo større er risikoen for, at der foretages investeringer, der ikke peger frem mod målet i 2030. Derfor foreslår Klimarådet en pakke med tiltag, der kan sættes i gang her og nu uden at have store statsfinansielle omkostninger. Det handler fx om reduktion af elvarmeafgiften, fremrykning af kulstoppet til 2025 eller tidligere og om at sætte gang i arbejdet med en CCS-strategi og en plan for opladningsinfrastruktur til elbiler.